

שבועות (3)

מתן תורה במדבר

מעמד הר סיני ומתן תורה היו במדבר. יש השואלים מפני מה לא ניתנה התורה בארץ ישראל, הרי "אזרח דארץ ישראל מחכים" (ב"ב קנח:), וקדושתה תשפיע על המקבלים? שלימות התורה והרבה ממצוותיה אינם אלא בארץ, מדוע אם כן הקדים הקב"ה ונתן לנו את תורתו עוד קודם שהגהנו לארץ ישראל. ביאור הדבר על פי חז"ל (משנה סוף תענית) על הפסוק בשיר השירים "ביום חתונתו וביום שמחת ליבו", שחתונתו זהו מתן תורה. הקשר והחיבור של כלל ישראל עם הקב"ה הוא על ידי התורה. כדי שהשייכות תהיה מושלמת וללא הפרעות של היסח הדעת לדברים אחרים, צריך שהתורה תהיה הדבר היחיד ביניהם. אילו נכנסו לאר"י קודם מתן תורה, עלול היה לקרות שילכו איש לגפנו ולתאנתו, ותורה מה תהא עליה? ארבעים שנה במדבר, ללא התעסקות בשדה וכרם, כ"חדר יחוד" בין הבעל והאשה בהם מתחזקת השייכות ביניהם. מעולם לא שמענו שהחופה תהיה בתוך הבית ומיד לאחריה תפנה הכלה לעבודות המטבח. במדבר ללא כל הפרעה, נקבע לדורות עולם הקשר והדבקות של כלל ישראל אל הקב"ה על ידי התורה. אפילו מצות ישוב ארץ ישראל עדיין לא חלה, וכל ההתעסקות היתה תורה בלבד. זוהי החתונה, החופה והיחוד בין כנסת ישראל לאביהם שבשמים.

העבודה המיוחדת של "זמן תורתנו" היא לצאת ממסגרת חיי הטבע, ולחיות בדביקות עם הקב"ה שהוא נותן התורה. המהפכה של שבועות היא לקבוע את עצמנו שצורת חיינו תהיה עם השי"ת. מכאן ולהבא כל תפילה תהיה כזמן של שייכות שקשה להפרד ממנו במהירות. מצות תפילין תהיה הקשר והחיבור כנגד הלב וכנגד המח של פרשיות קבלת עול מלכות שמים. ומעל הכל, החביבות של לימוד תורה, ומציאת הטעם והנועם שבתורה, עד שנרגיל את עצמנו להנאה ושמחה של תורה. המטרה והתכלית של שבועות להגיע להרגשת נפלאות התורה שלא נרצה להפסיק מלימודנו. זוהי הסגולה המיוחדת של הזמן, בשבועות.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "פסח, ספירת העומר שבועות"

מדוע מתן תורה נהוג בו' בסיון

רב יוסף ביומא דעצרתא אמר, עבדי לי עגלא תליתא, אמר, אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא (פסחים סח:)

רב יוסף היה אומר לבני ביתו שיכינו לחג השבועות בשר משובח ביותר. מדוע? כי אם לא היום הגדול הזה, יום

מתן תורה, כמה יוסף ישנם בשוק, כלומר, כמה אנשים פשוטים שקוראים להם יוסף ממלאים את השוקים, ואלמלא ניתנה תורה לישראל, הרי לא היתה לי דרך לזכות לדרגות גבוהות כאלה שהישגתי. ויש להבין, מדוע חגג רב יוסף, ומדוע אף אנו חוגגים את מתן תורה דוקא בחג השבועות, הלא הלוחות שנתנו ביום זה נשברו לבסוף ורק הלוחות שנתנו עם ירידת משה רבינו למחרת יום הכיפורים עומדים בשלמותם, ואם כן המועד הנכון לחגוג הוא למחרת יום הכיפורים ולא בחג השבועות? מובא בגמרא (ברכות ח:): הזהרו בזקן ששכח תלמודו מחמת אונסו, דאמרינן לוחות ושברי לוחות מונחים בארון. כלומר יש לכבד אדם גדול בתורה שמחמת זקנתו או מחלתו שכח את תלמודו, כפי שמכבדים גדול בתורה שכל תורתו פרוסה לנגד עיניו, כל מי ששכח תלמודו הרי הוא בבחינת "שברי לוחות", וגם את שברי לוחות כבדו כמו את הלוחות, שהרי אלו ואלו הונחו בארון הקודש. וע"פ זה, מסביר ה"קהלת יצחק", מיושבת התמיהה, מדוע לא דוחים את חג מתן תורה לאחר יום הכיפורים, כי אף שלוחות שנתנו בשבועות חשובים בעינינו, למרות שהינם שברי לוחות, וגם להם יש ערך, ולפיכך הם מונחים בארון עם הלוחות השניות, ועל כן אנו חוגגים את מתן תורה בחג השבועות דוקא, להורות כי לא רק הלוחות השלמים חשובים בעינינו, אלא אף הלוחות השבורים.

והנה, רב יוסף חלה ושכח את תלמודו (נדרים מא.) והיה בגדר שברי לוחות שלכאורה אין לה ערך, ולכן חגג רב יוסף את חג שבועות דוקא, כי בו מצינים כאמור, שיש ערך וחשיבות רבה גם לשברי הלוחות, המרמזים על תלמיד חכם ששכח תלמודו, ואם לא היום הזה, לא היה רב יוסף נחשב יותר מכל היוספים המהלכים בשוק.

ספר "ומתוך האור" ספירת העומר שבועות

הקב"ה אינו חפץ בעבודה שאין בה כפיית הייצר

על מה שתירצו התוספות, שהיה צריך בכפיית ההר כגיגית על ישראל לאחר שכבר אמרו "נעשה ונשמע", משום חשש שמא יהיו חוזרים בהם כשיראו את האש הגדולה, יש להקשות: הרי אמרו חז"ל (שבת קמו.) שכאשר עמדו ישראל על הר סיני פסקה זוהמתן, ובמצב כזה ודאי שאין חשש חזרה. אלא, ידוע מה שאמרו חז"ל כאשר אמרו ישראל "נעשה ונשמע", אמר הקב"ה: "מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו". בדרך מקובל לומר שכאן ניכרה מעלתן הגדולה של ישראל, שהגיעו לדביקות ה' כל כך עד שאמרו נעשה ונשמע, ואכן מעלה גדולה היא זו, בבחינת ביטול היצר וכמלאכי השרת שאין להם יצר הרע, ובכל זאת לא היה רצונו של

הקב"ה שבאופן כזה יקיימו ישראל את התורה. הטעם לכך, הוא משום שחשיבות העבודה היא דוקא כאשר יש הפרעה מצד היצר הרע והאדם מתגבר על יצרו. זו היתה כידוע, טענת משה שמכוחה ניצח את המלאכים: כלום יצר הרע יש ביניכם?, ואם גם אצל בני ישראל יהיה בטול היצר לגמרי, הלא שוב ינצחו העליונים וצריכה התורה להינתן להם.

ספר "כמוצא שלל רב" שבועות

התורה הקדושה, כדבש בחלב

אחד הפסוקים המתארים את מתיקות וערבות התורה, הנו הפסוק בשיר השירים (ד, יא): **"נפת תטפנה שפתותיך כלה דבש וחלב"**, וכפי שדרשו חז"ל (שיר השירים רבה ד. כג): רבי יוסי אומר: כל מי שלומד דברי תורה ברבים ואינן ערבין על שומעיהן כדבש זה שבא מצוף, נוח לו שלא אמרן, רבנן אמרי: כל מי שאומר דברי תורה ברבים ואינן ערבין על שומעיהן כדבש וחלב המעורבין זה בזה, נוח לו שלא אמרן. ועלינו להבין: מה המיוחד כל כך בדבש וחלב, אשר המלמד תורה ברבים נדרש לחוש בתלמודו מתיקות המקבילה למתיקותם? יש לומר: הדבורה אוספת צוף מהפרחים, ומכניסה אותו אל תוך גופה שלה, שם עובר הצוף עיבור מיוחד, ולאחריו היא יוצא מגופה של הדבורה בצורת דבש. גם הפרה, אוכלת עשב שעובר עיכול במעיה, נהפך לחלק מחלבה ודמה, ויצא בסופו של דבר בצורת חלב שמניבה הפרה. וכך, בדיוק, צריכים להיות גם דברי תורה שאומר ברבים: הוא אינו יכול להעביר לאחרים שלא פעלו בו עצמו את פעולתם ולא השפיעו עליו... בכדי שיוכל להעביר את התורה לאחרים, היא צריכה קודם כל להבלע בו ולהטמע בנפשו, ורק אז הוא יכול להנחיל אותה לשומעי לקחו. בדיוק כפי שהדבורה אינה יכולה להפיק דבש מהצוף מבלי שיהיה לחלק ממנה, , ובדיוק כפי שהפרה אינה יכולה להניב חלב מבלי שיהיה חלק בלתי נפרד מהויתה.

ספר "ומתוק האור" מעמד הר סיני, תורה"

מגילת רות: טעמים למה קוראים מגילת רות בשבועות

ה"מגן אברהם" הביא דברי **"ילקוט שמעוני"** (רות, רמז תקצו): ומה ענין רות אצל עצרת בזמן מתן תורה? ללמדך שלא נתנה תורה אלא על ידי יסורין. ה"רדב"ז" (בתשובות חלק ו סי'ב אלפים צא) טעם קריאת רות בשבועות הוא: לפי שהוא זמן קציר שעורים. **החיד"א** ב"ברכי יוסף" (סימן תצד) הביא טעמים נוספים: האחד, על פי מה שכתבו חז"ל (סוטה יד.) שהתורה כולה גמילות חסדים, וכן במגילת רות יש בה גמילות חסדים. עוד מביא הרב **"שמלה חדשה"**, שביאר על פי דברי הירושלמי (ביצה פ' ב הלכה ד'), שדוד המלך הסתלק בעצרת, ומגילת רות באה לייחס את דוד, ועל כן נקראת ביום זה

ספר "כמוצא שלל רב" שבועות

הלכות כיבוד אב ואם: גדר סתירת דברי אביו

כתב **השו"ע** (יו"ד סי' רמ ס"ב): ולא סותר דבריו, ולא מכריע את דבריו בפניו, אפילו לומר נראין דברי אבא. **ובפסקים ותשובות** (אות ז) כתב: וכלל דין סתירת דבריו הוא כל דבר שאומר דלא כאביו או אמו, כגון בסיפור דברים או בדעות ובעניני השקפה, וכל כיוצא בזה, אסור לומר את דעתו אם היא אחרת מדעת הוריו, והבן יודע שלא כך היה או שמגזים, אסור לסתור את דבריו. ובכלל זה אם האב או האם מצוים אותו לעשות דבר מסוים, והבן משיב שאינו רוצה בלשון חוצפה, או שמתעלם מדבריהם כאילו שלא שמע, איך לך סתירת דבריו גדולה מזו. ואם אינו סותר את דברי אביו בהחלט מכל וכל, אלא שמביע את דעתו בדרך כבוד ולא בהחלטיות מותר. **ספר "פסקים ותשובות"**

פתגם: היום הוא תלמידו של האתמול

ספר "שמחלה"

חקירה: שבת

הכנת צרכי שבת היא רק הכנה למצוה, הכשר מצוה, או המצוה עצמה, שזהו כבוד שבת. (שיעורי ר' שמואל קידושין עמוד רמט)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: חוששים לאשראי שלהם

מדי שבת היה הרב דורש לפני הקהל בעניני אגדה, ומדי פעם נוכח לראות שאין בקהל אפילו נגיד אחד, אלא רק עניים ופשוטי עם. הסביר את הדבר ואמר: חכמינו אמרו במסכת סופרים: כשאין הפרוטה מצויה הכל רצין אחר אגדה. לפיכך חוששים העשירים לבוא לדרשתי, פן יחשב הדבר כאילו אין הפרוטה מצויה בכיסם וזה עלול לפגוע באשראי שלהם.

ספר "חד וחלק" חלק א' (דף קיב)

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת, מרים ברכה בת מלכה ואריה יעקב בן חוה. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל, ויקטור חי בן יקוטה.

